

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Фінансово-економічна безпека

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни:	обов'язкова
Форма навчання:	денна
Освітній ступінь:	бакалавр
Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	073 Менеджмент
Освітня програма:	Менеджмент: бізнес-адміністрування
Рік навчання:	4
Семестр:	2
Кількість кредитів (годин):	4 (120 год.: 22 - лекції; 24 - семінарські; консультація - 2; 72 - самостійна робота)
Мова викладання:	українська

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Меркулов Микола Миколайович

Науковий ступінь, вчене звання, посада: доктор економічних наук, професор кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю

Кафедра: кафедра управління підприємницькою та туристичною діяльністю

Робочій e-mail: merkylovmm@ukr.net

Години консультацій на кафедрі: вівторок, 14.40-16.00.

3. Опис та мета дисципліни

Дисципліна «Фінансово-економічна безпека» є обов'язковим компонентом підготовки здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» зі спеціальності 073 Менеджмент освітньо-професійної програми «Менеджмент: бізнес-адміністрування» та спрямована на формування і розвиток загальних та спеціальних (фахових) компетентностей у відповідності до державного стандарту підготовки бакалавра зі спеціальності 073 Менеджмент освітньо-професійної програми «Менеджмент: бізнес-адміністрування».

Наша країна переживає складний період свого розвитку. Об'єктивно необхідні зміни в переважній більшості сфер суспільного життя відбуваються з великими труднощами. Перехід до нових форм державного управління та господарювання в умовах неузгодженості правової бази, відсутності науково обґрунтованої концепції реформ, політична нестабільність та ірраціональність мислення породили цілий ряд проблем, загострення яких висуває насамперед проблему забезпечення національної безпеки держави. Все це вимагає, щоб підприємці, менеджери, фінансисти, економісти різних рівнів знали теорію економічної безпеки, розуміли суть економічної безпеки підприємства, її структуру, об'єкти економічної

безпеки, основні небезпеки та загрози, кількісні та якісні показники оцінки рівня фінансово-економічної безпеки, основні напрями забезпечення безпеки, а також вміли застосовувати на практиці теоретичні положення.

Цим сучасним вимогам відповідає дисципліна «Фінансово-економічна безпека», яка вивчає питання, пов'язані із забезпеченням збереження фінансово-економічної безпеки держави, промислової та економічної таємниці підприємства.

Передумовою для вивчення дисципліни є опанування наступних навчальних дисциплін: «Мікроекономіка та макроекономіка», «Міжнародна економіка», «Економіка підприємства».

Міждисциплінарні зв'язки «Менеджмент регіонального розвитку», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: організація та управління» тощо.

4. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми: «Менеджмент: бізнес-адміністрування», державного стандарту підготовки бакалаврів зі спеціальності 073 Менеджмент:

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН 18. Виконувати практичні завдання у сфері управління бізнес-організаціями на регіональному та міжнародному рівнях.

ПРН 19. Вміти визначати ризики та зменшувати їх вплив щодо недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

5. Структура дисципліни

Тема № 1. Фінансово-економічна безпека: сутність, чинники, критерії.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): 1. Генезис та зміст фінансово-економічної безпеки. Характерні особливості фінансово-економічної безпеки. Об'єкт, суб'єкти та предмет навчальної дисципліни. 2. Основні принципи та критерії забезпечення фінансово-економічної безпеки. Види фінансово-економічної безпеки.	1. Management of the 21st century: globalization challenges : monograph / in edition I. Markina. Prague : Nemoros. s.r.o., 2018. 508 p. 2. Арєф'єва О.В., Ковальчук А. М. Забезпечення економічної безпеки підприємства через мотивацію персоналу до стратегічних змін. <i>Проблеми</i>

<p>Суб'єкти фінансово-економічної безпеки.</p>	<p><i>економіки</i>. 2020. №4. С. 126-133 3. Меркулов М.М., Слюсаренко А.В., Ключник А.В., Захарченко В.І., Аверіхіна Т.В., Заяць О.В. Global economic transformations-Asia life sciences Volume Supp 22, Issue 2, August 2020. С. 725-738 4. Конституція України: http:// zakon.rada.gov.ua.</p>
<p>Семінарське заняття (2 год.): 1. Зміст фінансово-економічної безпеки. 2. Характерні особливості фінансово-економічної безпеки. 3. Предмет навчальної дисципліни «Фінансово-економічна безпека». Основні принципи та критерії забезпечення фінансово-економічної безпеки. 4. Об'єкти та суб'єкти фінансово-економічної безпеки.</p>	<p>1. Management of the 21st century: globalization challenges : monograph / in edition I. Markina. Prague : Nemoros. s.r.o., 2018. 508 p. 2. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Забезпечення економічної безпеки підприємства через мотивацію персоналу до стратегічних змін. <i>Проблеми економіки</i>. 2020. №4. С. 126-133 3. Меркулов М.М., Слюсаренко А.В., Ключник А.В., Захарченко В.І., Аверіхіна Т.В., Заяць О.В. Global economic transformations- Asia life sciences Volume Supp 22, Issue 2, August 2020. С. 725-738 4. Конституція України // Закони України – Режим доступу : http:// zakon.rada.gov.ua.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи: Контрольні запитання: 1. Сутність фінансово-економічної безпеки 2. Організаційно-функціональні складові фінансово-економічної безпеки 3. Дайте визначення політики та системи забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Практичне індивідуальне завдання: У <u>теоретичній частині</u> необхідно ґрунтовно дослідити одне із запропонованих теоретичних питань. У <u>аналітичній частині</u> зібрати необхідні статистичні дані для його розрахунку і, на основі розглянутої під час лекційних занять методики, розрахувати даний індикатор. Після проведених розрахунків необхідно проаналізувати тенденцію даного індикатора з позиції впливу на фінансову безпеку України, порівняти значення даного індикатора із значеннями аналогічного індикатора в країнах Європейського Союзу. Також, у разі виявлення загрозливих тенденцій, доцільно провести аналіз даної загрози, а також обґрунтувати шляхи покращення поточного стану.</p>	<p>1. Management of the 21st century: globalization challenges : monograph / in edition I. Markina. Prague : Nemoros. s.r.o., 2018. 508 p. 2. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Забезпечення економічної безпеки підприємства через мотивацію персоналу до стратегічних змін. <i>Проблеми економіки</i>. 2020. №4. С. 126-133 3. Меркулов М.М., Слюсаренко А.В., Ключник А.В., Захарченко В.І., Аверіхіна Т.В., Заяць О.В. Global economic transformations- Asia life sciences Volume Supp 22, Issue 2, August 2020. С. 725-738 4. Конституція України // Закони України – Режим доступу : http:// zakon.rada.gov.ua. 5. Офіційний сайт Central intelligence agency [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.cia.gov</p>

<p><u>Теоретичне завдання:</u> 1. Знайдіть у науковій літературі та законодавстві усі можливі визначення поняття фінансово-економічна безпека та зробіть на них посилання.</p> <p><u>Аналітичне завдання:</u> Структура видатків державного і місцевих бюджетів.</p> <p><i>Написання рефератів.</i> 1. <i>Сутність фінансово-економічної безпеки та її підсистеми.</i> 2. <i>Фінансова безпека як основа економічної безпеки.</i></p>	
---	--

Тема № 2. Теоретичні основи фінансово-економічної безпеки держави.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.): 1. Предмет державної діяльності в галузі фінансово-економічної безпеки. Елементи фінансово-економічної безпеки держави. Основні складові фінансово-економічної безпеки держави. Фінансова безпека. Інноваційно-технологічна безпека. Енергетична безпека. Продовольча безпека. Зовнішньоекономічна безпека. 2. Загрози фінансово-економічній безпеці держави. Теоретична сутність загроз. Корупція як одна з головних загроз фінансово-економічній безпеці. Внутрішні та зовнішні загрози фінансово-економічній безпеці. Індикатори фінансово-економічної безпеки.</p>	<p>1. Ареф'єва О.В. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: монографія К.: НАУ, 2019. 342 с. 2. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102. 3. Меркулов М.М., В.І. Захарченко, Л.В. Ширяєва. Конкурентна розвідка у міжнародному бізнесі – Одеса: ОЛДІ-Плюс, 2021.- 272 с. 4. Інноваційно-інвестиційний клімат Українського Причорномор'я: стан і безпекоорієнтований розвиток: кол. монографія/За ред. М.М.Меркулова.-Рига, Латвія: “Baltija Publishing”,2019.-308 с. 5. Інституційні зміни в світовому економічному просторі. Матеріали ІV міжнародної наук.-пр. конф. «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки», Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017.-1 електрон. опт. диск (CD-ROM) 6. Конституція України // Закони України – Режим доступу : http://</p>

	<p>zakon.rada.gov.ua.</p> <p>7. Фінансова безпека: навч.посібник / З. С. Варналій, З. Б. Живко, Р. Р. Білик, С. В. Онищенко, М. О. Живко ; за ред. З. С. Варналія. Львів : ЛігаПрес, 2018. 300 с.</p>
<p>Семінарське заняття (4 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет державної діяльності в галузі фінансово-економічної безпеки. 2. Основні складові фінансово-економічної безпеки держави. 3. Фінансова безпека. 4. Інноваційно-технологічна безпека. 5. Енергетична безпека. 6. Продовольча безпека. 7. Зовнішньоекономічна безпека. 8. Загрози фінансово-економічній безпеці та її індикатори. Внутрішні та зовнішні загрози 9. Індикатори фінансово-економічної безпеки. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ареф'єва О.В. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: монографія К.: НАУ, 2019. 342 с. 2. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102. 3. Меркулов М.М., В.І. Захарченко, Л.В. Ширяєва. Конкурентна розвідка у міжнародному бізнесі – Одеса: ОЛДІ-Плюс, 2021.- 272 с. 4. Інноваційно-інвестиційний клімат Українського Причорномор'я: стан і безпекоорієнтований розвиток: кол. монографія/За ред. Меркулова М.М.-Рига, Латвія: "Baltija Publishing",2019.-308 с. 5. Інституційні зміни в світовому економічному просторі. Матеріали ІV міжнародної наук.-пр. конф. «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки», Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 6. Конституція України // Закони України – Режим доступу : http:// zakon.rada.gov.ua. 7. Фінансова безпека: навч.посібник / З. С. Варналій, З. Б. Живко, Р. Р. Білик, С. В. Онищенко, М. О. Живко ; за ред. З. С. Варналія. Львів : ЛігаПрес, 2018. 300 с.
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Контрольні запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте структурування та принципи функціонування системи управління фінансово - економічної безпеки. 2. Перелічіть інститути державного регулювання фінансово-економічної безпеки. <p><i>Написання рефератів.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Взаємозалежність фінансової безпеки</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ареф'єва О.В. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: монографія К.: НАУ, 2019. 342 с. 2. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В.

<p><i>держави і підприємства.</i></p> <p>2. <i>Сутність, значення та місце бюджетної безпеки в системі фінансово-економічної безпеки держави.</i></p> <p>3. <i>Індикатори та загрози бюджетній безпеці.</i></p>	<p>Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102.</p> <p>3. Меркулов М.М., В.І. Захарченко, Л.В. Ширяєва. Конкурентна розвідка у міжнародному бізнесі – Одеса: ОЛДІ-Плюс, 2021.- 272 с.</p> <p>4. Інноваційно-інвестиційний клімат Українського Причорномор'я: стан і безпекоорієнтований розвиток: кол. монографія/За ред. Меркулова М.М.-Рига, Латвія: “Baltija Publishing”,2019.-308 с.</p> <p>5. Інституційні зміни в світовому економічному просторі. Матеріали ІV міжнародної наук.-пр. конф. «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки», Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017.-1 електрон. опт. диск (CD-ROM)</p> <p>6. Конституція України // Закони України – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.</p> <p>7. Фінансова безпека: навч. посібник / З. С. Варналій, З. Б. Живко, Р. Р. Білик, С. В. Онищенко, М. О. Живко ; за ред. З. С. Варналія. Львів : ЛігаПрес, 2018. 300 с.</p>
---	--

Тема № 3. Практичне забезпечення фінансово-економічної безпеки держави.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.)</p> <p>1. Кількісна оцінка фінансово-економічної безпеки держави. Методи визначення інтегральної оцінки рівня фінансово-економічної безпеки держави. Моделювання залежностей між показниками-індикаторами фінансово-економічної безпеки України.</p> <p>2. Національні економічні інтереси та фінансово-економічна безпека. Сутність національних економічних інтересів. Структура та класифікація національних фінансово-економічних інтересів. Реалізація національних економічних інтересів та фінансово-економічна безпека.</p> <p>3. Сутність та оцінка рівня фінансової безпеки держави. Сутність фінансової безпеки держави. Індикатори кількісної</p>	<p>1. Ареф'єва О.В. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: монографія К.: НАУ, 2019. 342 с.</p> <p>2. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102.</p> <p>3. Зачосова Н. В. Рівень економічної свободи як індикатор стану економічної безпеки держави та фактор впливу на забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності. Вісник Черкаського Університету. Серія</p>

<p>оцінки рівня фінансової безпеки</p> <p>4. Бюджетна безпека. Податкова безпека. Вплив державних боргів на фінансову безпеку. Грошово-кредитна безпека. Валютна безпека. Поняття валютної безпеки. Індикатори вимірювання рівня фінансово-економічної безпеки України.</p>	<p>«Економічні науки». 2017. №2 (Частина 2). С.30-45.</p> <p>4. Мирончук В. М. Оцінка рівня фінансової безпеки в Україні / В. М. Мирончук, Ю. М. Паночишин // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2017. - Вип. 13(2). - С. 31-34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_13%282%29_9</p> <p>5. Меркулов М.М.,В.І. Захарченко, Л.В. Ширяєва. Конкурентна розвідка у міжнародному бізнесі – Одеса: ОЛДІ-Плюс, 2021.- 272 с.</p> <p>6. Інноваційно-інвестиційний клімат Українського Причорномор'я: стан і безпекоорієнтований розвиток: кол. монографія/За ред. М.М.Меркулова.-Рига, Латвія: “Baltija Publishing”,2019.-308 с.</p> <p>7. Інституційні зміни в світовому економічному просторі. Матеріали ІV міжнародної наук.-пр. конф. «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки», Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017.-1 електрон. опт. диск (CD-ROM)</p> <p>8. Конституція України // Закони України – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.</p>
<p>Семінарське заняття (4 год.):</p> <p>1. Методи визначення інтегральної оцінки рівня фінансово-економічної безпеки держави.</p> <p>2. Структура та класифікація національних фінансово-економічних інтересів.</p> <p>3. Реалізація національних економічних інтересів та фінансово-економічна безпека.</p> <p>4. Сутність та оцінка рівня фінансової безпеки держави.</p> <p>5. Проблеми бюджетної, податкової та боргової безпеки. Вплив державних боргів на фінансову безпеку.</p> <p>6. Грошово-кредитна політика та економічна безпека.</p> <p>7. Етапи реалізації грошово-кредитної</p>	<p>1. Ареф'єва О.В. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: монографія К.: НАУ, 2019. 342 с.</p> <p>2. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102.</p> <p>3. Зачосова Н. В. Рівень економічної свободи як індикатор стану економічної безпеки держави та фактор впливу на забезпечення економічної безпеки суб'єктів</p>

<p>політики.</p> <p>8. Поняття валютної безпеки. Її індикатори та загрози.</p> <p>9. Стан валютної безпеки в Україні та шляхи її підвищення.</p>	<p>господарської діяльності. Вісник Черкаського Університету. Серія «Економічні науки». 2017. №2 (Частина 2). С.30-45.</p> <p>4. Мирончук В. М. Оцінка рівня фінансової безпеки в Україні / В. М. Мирончук, Ю. М. Паночишин // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2017. - Вип. 13(2). - С. 31-34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_13%282%29__9</p> <p>5. Меркулов М.М.,В.І. Захарченко, Л.В. Ширяєва. Конкурентна розвідка у міжнародному бізнесі – Одеса: ОЛДІ-Плюс, 2021.- 272 с.</p> <p>6. Інноваційно-інвестиційний клімат Українського Причорномор'я: стан і безпекоорієнтований розвиток: кол. монографія/За ред. М.М.Меркулова.-Рига, Латвія: “Baltija Publishing”,2019.-308 с.</p> <p>7. Інституційні зміни в світовому економічному просторі. Матеріали ІV міжнародної наук.-пр. конф. «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки», Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017.-1 електрон. опт. диск (CD-ROM)</p> <p>8. Конституція України // Закони України – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p><u>Контрольні запитання:</u></p> <p>1.Інструменти прогнозування фінансово-економічної безпеки.</p> <p>2. Моніторинг рівня фінансово-економічної безпеки.</p> <p>3. Напрями удосконалення системи кількісної оцінки фінансово – економічної безпеки підприємництва.</p> <p>4.Оцінити поточний стан: показників макроекономічної безпеки держави, показників зовнішньоекономічної безпеки держави, показників інвестиційної безпеки держави, показників науково-технологічної безпеки держави, показників енергетичної безпеки держави, показників виробничої безпеки держави, показників демографічної безпеки</p>	<p>1. Ареф'єва О.В. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: монографія К.: НАУ, 2019. 342 с.</p> <p>2. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102.</p> <p>3. Зачосова Н. В. Рівень економічної свободи як індикатор стану економічної безпеки держави та фактор впливу на</p>

<p>держави, показники соціальної безпеки держави, показники продовольчої безпеки держави. <u>Форма контролю: Обговорення, презентація результатів аналізу.</u> Практичне індивідуальне завдання: У <u>теоретичній частині</u> необхідно ґрунтовно дослідити одне із запропонованих теоретичних питань. У <u>аналітичній частині</u> зібрати необхідні статистичні дані для його розрахунку і, на основі розглянутої під час лекційних занять методики, розрахувати даний індикатор. Після проведених розрахунків необхідно проаналізувати тенденцію даного індикатора з позиції впливу на фінансову безпеку України, порівняти значення даного індикатора із значеннями аналогічного індикатора в країнах Європейського Союзу. Також, у разі виявлення загрозливих тенденцій, доцільно провести аналіз даної загрози, а також обґрунтувати шляхи покращення поточного стану. Теоретичне завдання: 1. Вкажіть складові фінансової безпеки, дайте їх визначення, посилаючись на наукову літературу. Аналітичне завдання: Індикатор податкового навантаження на сукупний платоспроможний попит. <i>Написання рефератів.</i> 1. <i>Оцінювання бюджетної безпеки держави.</i> 2. <i>Податкова безпека: її сутність, значення та рівні.</i> 3. <i>Податковий ризик: сутність, види та методи його визначення.</i> 4. <i>Вплив тіньової економіки на податкову безпеку країни: макро- та мікроекономічний рівень.</i> 5. <i>Фінансово-економічна безпека грошово-кредитного ринку.</i> 6. <i>Фінансово-економічна безпека валютного ринку.</i> 7. <i>Фінансово-економічна безпека фондового ринку.</i></p>	<p>забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності. Вісник Черкаського Університету. Серія «Економічні науки». 2017. №2 (Частина 2). С.30-45. 4. Мирончук В. М. Оцінка рівня фінансової безпеки в Україні / В. М. Мирончук, Ю. М. Паночишин // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2017. - Вип. 13(2). - С. 31-34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_13%282%29_9 5. Меркулов М.М.,В.І. Захарченко, Л.В. Ширяєва. Конкурентна розвідка у міжнародному бізнесі – Одеса: ОЛДІ-Плюс, 2021.- 272 с. 6. Інноваційно-інвестиційний клімат Українського Причорномор'я: стан і безпекоорієнтований розвиток: кол. монографія/За ред. М.М.Меркулова.-Рига, Латвія: “Baltija Publishing”,2019.-308 с. 7. Інституційні зміни в світовому економічному просторі. Матеріали ІV міжнародної наук.-пр. конф. «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки», Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017.-1 електрон. опт. диск (CD-ROM) 8. Конституція України // Закони України – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua</p>
--	---

Тема № 4. Міжнародна фінансово-економічна безпека держави. Транскордонне співробітництво.

<p align="center">Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання</p>	<p align="center">Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси</p>
---	--

Лекція (2 год.):

1. Особливості та роль глобалізаційних процесів у фінансово-економічній сфері держави.

2. Аналіз сучасного стану процесів інтеграції та глобалізації в Україні.

3. Пріоритети Європейської інтеграції та стратегічні цілі інтеграції України до ЄС.

4. Транскордонне співробітництво як форма інтеграції до регіонального економічного простору.

5. Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2027 р.

1. Zachosova N., Herasymenko O., Shevchenko A. Risks and Possibilities of the Effect of Financial Inclusion on Managing the Financial Security at the Macrolevel // Investment Management and Financial Innovations. 2018. Issue №4. Volume 15. P. 304-319.

2. Ареш'єва О.В. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: монографія К.: НАУ, 2019. 342 с.

3. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства.

Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В.

Ареш'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102.

4. Гбур З.В. Основні функції держави у сфері забезпечення економічної безпеки. *Актуальні проблеми державного управління*. 2017. № 2. С. 16-24.

5. Герасименко О. М. Концептуальні основи ефективної інтеграції управління ризиками у процесі забезпечення економічної безпеки підприємств як складової фінансової безпеки держави. *Управлінський аспект забезпечення фінансової безпеки України* : монографія / за ред. О. В. Черевка Черкаси : Чабаненко Ю.А. Черкаси, 2018. С. 85-103.

6. Герасименко О. М. Порівняльний аналіз методів та програмних методик ідентифікації, аналізу та оцінки ризиків у забезпеченні економічної безпеки підприємства // *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Випуск 6(18). С. 109-113.

7. Живко З. Б., Чернобай Л. І., Чернобай Д. А. Ідентифікування ризиків при мотивуванні персоналу підприємства // *Науковий вісник ЛьвДУВС*. Серія економічна. 2017. Вип. 2. С. 179-189.

8. Зачосова Н. В. Рівень економічної свободи як індикатор стану економічної безпеки держави та фактор впливу на забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності. *Вісник*

	<p>Черкаського Університету. Серія «Економічні науки». 2017. №2 (Частина 2). С.30-45.</p> <p>9. Інноваційно-інвестиційний клімат Українського Причорномор'я: стан і безпекоорієнтований розвиток: кол. монографія/За ред. М.М. Меркулова. Рига, Латвія: "Baltija Publishing". 2019. 308 с.</p> <p>10. Інституційні зміни в світовому економічному просторі. Матеріали ІV міжнародної наук.-пр. конф. «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки», Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017.</p> <p>11. Меркулов М.М.,В.І. Захарченко, Л.В. Ширяєва. Конкурентна розвідка у міжнародному бізнесі – Одеса: ОЛДІ-Плюс, 2021. 272 с.</p> <p>12. Конституція України // Закони України – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.</p>
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Забезпечення фінансово-економічної безпеки в контексті глобалізаційних процесів. Сутність глобалізаційних процесів. 2. Аналіз сучасного стану процесів інтеграції та глобалізації в Україні. 3. Пріоритети Європейської інтеграції та стратегічні цілі інтеграції України до ЄС. 4. Транскордонне співробітництво як форма інтеграції до регіонального економічного простору. 5. Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2027 р. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zachosova N., Herasymenko O., Shevchenko A. Risks and Possibilities of the Effect of Financial Inclusion on Managing the Financial Security at the Macrolevel // Investment Management and Financial Innovations. 2018. Issue №4. Volume 15. P. 304-319. 2. Арєф'єва О.В. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: монографія К.: НАУ, 2019. 342 с. 3. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Арєф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102. 4. Гбур З.В. Основні функції держави у сфері забезпечення економічної безпеки / <i>Актуальні проблеми державного управління</i>. 2017. № 2. С. 16-24. 5. Герасименко О. М. Концептуальні основи ефективної інтеграції

управління ризиками у процесі забезпечення економічної безпеки підприємств як складової фінансової безпеки держави // *Управлінський аспект забезпечення фінансової безпеки України* : монографія / за ред. О. В. Черевка Черкаси : Чабаненко Ю.А. Черкаси, 2018. С. 85-103.

6. Герасименко О. М. Порівняльний аналіз методів та програмних методик ідентифікації, аналізу та оцінки ризиків у забезпеченні економічної безпеки підприємства. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Випуск 6(18). С. 109-113.

7. Живко З. Б., Чернобай Л. І., Чернобай Д. А. Ідентифікування ризиків при мотивуванні персоналу підприємства // *Науковий вісник ЛьвДУВС. Серія економічна*. 2017. Вип. 2. С. 179-189.

8. Зачосова Н. В. Рівень економічної свободи як індикатор стану економічної безпеки держави та фактор впливу на забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності. *Вісник Черкаського Університету. Серія «Економічні науки»*. 2017. №2 (Частина 2). С.30-45.

9. Інноваційно-інвестиційний клімат Українського Причорномор'я: стан і безпекоорієнтований розвиток: кол. монографія/За ред. М.М. Меркулова. Рига, Латвія: "Baltija Publishing". 2019. 308 с.

10. Інституційні зміни в світовому економічному просторі. Матеріали ІV міжнародної наук.-пр. конф. «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки», Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017.-1 електрон. опт. диск (CD-ROM)

11. Меркулов М.М.,В.І. Захарченко, Л.В. Ширяєва. Конкурентна розвідка у міжнародному бізнесі – Одеса: ОЛДІ-Плюс, 2021.- 272 с.

12. Конституція України // *Закони України – Режим доступу* : <http://zakon.rada.gov.ua>.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Оцінити поточний стан: бюджетної безпеки, боргової безпеки, безпеки грошового ринку та інфляційних процесів (грошово-кредитної безпеки), валютної безпеки, безпеки банківської системи, інвестиційної безпеки, безпеки фондового і страхового ринку.

Форма контролю: Обговорення, презентація результатів аналізу.

Практичне індивідуальне завдання:

У теоретичній частині необхідно ґрунтовно дослідити одне із запропонованих теоретичних питань.

У аналітичній частині зібрати необхідні статистичні дані для його розрахунку і, на основі розглянутої під час лекційних занять методики, розрахувати даний індикатор. Після проведених розрахунків необхідно проаналізувати тенденцію даного індикатора з позиції впливу на фінансову безпеку України, порівняти значення даного індикатора із значеннями аналогічного індикатора в країнах Європейського Союзу. Також, у разі виявлення загрозливих тенденцій, доцільно провести аналіз даної загрози, а також обґрунтувати шляхи покращення поточного стану.

Теоретичне завдання:

Вкажіть органи, які забезпечують фінансову безпеку в Україні та вкажіть їх функції у цій галузі.

Аналітичне завдання:

Номинальний рівень митного навантаження на економіку

Написання рефератів.

Фінансові ризики як деструктивні чинники впливу на фінансово-економічну безпеку.

1. Zachosova N., Herasymenko O., Shevchenko A. Risks and Possibilities of the Effect of Financial Inclusion on Managing the Financial Security at the Macrolevel // Investment Management and Financial Innovations. 2018. Issue №4. Volume 15. P. 304-319.

2. Ареф'єва О.В. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: монографія К.: НАУ, 2019. 342 с.

3. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102.

4. Гбур З.В. Основні функції держави у сфері забезпечення економічної безпеки / З. В. Гбур // Актуальні проблеми державного управління. - 2017. - № 2. - С. 16-24.

5. Герасименко О. М. Концептуальні основи ефективної інтеграції управління ризиками у процесі забезпечення економічної безпеки підприємств як складової фінансової безпеки держави. *Управлінський аспект забезпечення фінансової безпеки України* : монографія / за ред. О. В. Черевка Черкаси : Чабаненко Ю.А. Черкаси, 2018. С. 85-103.

6. Герасименко О. М. Порівняльний аналіз методів та програмних методик ідентифікації, аналізу та оцінки ризиків у забезпеченні економічної безпеки підприємства // *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Випуск 6(18). С. 109-113.

7. Живко З. Б., Чернобай Л. І., Чернобай Д. А. Ідентифікування ризиків при мотивуванні персоналу підприємства. *Науковий вісник ЛьвДУВС. Серія економічна*. 2017. Вип. 2. С. 179-189.

8. Зачосова Н. В. Рівень економічної свободи як індикатор стану економічної безпеки держави та фактор

	<p>впливу на забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності. <i>Вісник Черкаського Університету. Серія «Економічні науки»</i>. 2017. №2 (Частина 2). С.30-45.</p> <p>9. Інноваційно-інвестиційний клімат Українського Причорномор'я: стан і безпекоорієнтований розвиток: кол. монографія / За ред. М.М. Меркулова. Рига, Латвія: "Baltija Publishing". 2019. 308 с.</p> <p>10. Інституційні зміни в світовому економічному просторі. Матеріали IV міжнародної наук.-пр. конф. «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки», Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017.-1 електрон. опт. диск (CD-ROM)</p> <p>11. Меркулов М.М.,В.І. Захарченко, Л.В. Ширяєва. Конкурентна розвідка у міжнародному бізнесі – Одеса: ОЛДІ-Плюс, 2021.- 272 с.</p> <p>12. Конституція України // Закони України – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.</p>
--	--

Тема № 5. Концепція (основи політики) національної безпеки України.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (4 год.):</p> <p>1. Стратегія фінансово-економічної безпеки. Національні фінансово-економічні інтереси України та їх значення при створення системи фінансово-економічної безпеки держави.</p> <p>2. Інституційні засади забезпечення фінансово-економічної безпеки. Сутність інституту та інституціонального середовища. Інституційні пріоритети забезпечення фінансово-економічної безпеки.</p> <p>3. Система забезпечення фінансово-економічної безпеки країни. Сутність та функції системи забезпечення фінансово-економічної безпеки. Основні підсистеми забезпечення фінансово-економічної безпеки.</p>	<p>1. Zachosova N. Innovative approach in the estimatology of financial institutions economic security: possibilities of use in management and regulatory activity within the means of provision of the state financial security // <i>Baltic Journal of Economic Studies</i>. 2019. Number 2. Volume 5. P. 45-56.</p> <p>2. Zachosova N., Babina N. Diagnostics by Financial Regulators of Financial Institutions Preparedness to the Implementation of Economic Security Management // <i>Baltic Journal of Economic Studies</i>. 2018. Number 4. Volume 4. P.106-115.</p> <p>3. Zachosova N., Babina N. Identification of Threats to Financial Institutions Economic Security as an Element of the State Financial Security Regulation // <i>Baltic Journal of Economic Studies</i>. 2018. Number 3. Volume 4. P. 80-87.</p> <p>4. Ареф'єва О.В. Конкурентоспроможність</p>

підприємств у міжнародному цифровому просторі: монографія К.: НАУ, 2019. 342 с.

4. Ареф'єва О.В. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: монографія К.: НАУ, 2019. 342 с.

5. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В.Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102.

6. Гбур З.В. Основні функції держави у сфері забезпечення економічної безпеки. *Актуальні проблеми державного управління*. 2017. № 2. С. 16-24.

7. Мирончук В. М. Оцінка рівня фінансової безпеки в Україні / В. М. Мирончук, Ю. М. Паночишин // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2017. - Вип. 13(2). - С. 31-34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_13%282%29__

8. Меркулов М.М.,В.І. Захарченко, Л.В. Ширяєва. Конкурентна розвідка у міжнародному бізнесі – Одеса: ОЛДІ-Плюс, 2021.- 272 с.

9. Інноваційно-інвестиційний клімат Українського Причорномор'я: стан і безпекоорієнтований розвиток: кол. монографія/За ред. Меркулов М.М.,-Рига, Латвія: “Baltija Publishing”,2019.-308 с.

10. Інституційні зміни в світовому економічному просторі. Матеріали ІV міжнародної наук.-пр. конф. «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки», Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017.-1 електрон. опт. диск (CD-ROM)

11. Конституція України // Закони України – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

12. Матеріали офіційного сайту Національного інституту стратегічних досліджень. URL : <http://www.niss.gov.ua>.

Семінарське заняття (2 год.):

1. Стратегія фінансово-економічної безпеки.
2. Національні фінансово-економічні інтереси України та їх значення при створення системи фінансово-економічної безпеки держави.
3. Інституційні засади забезпечення фінансово-економічної безпеки.
4. Сутність та функції системи забезпечення фінансово-економічної безпеки.
5. Основні підсистеми забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Zachosova N. Innovative approach in the estimatology of financial institutions economic security: possibilities of use in management and regulatory activity within the means of provision of the state financial security // *Baltic Journal of Economic Studies*. 2019. Number 2. Volume 5. P. 45-56.

Zachosova N., Babina N. Diagnostics by Financial Regulators of Financial Institutions Preparedness to the Implementation of Economic Security Management // *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. Number 4. Volume 4. P.106-115.

Zachosova N., Babina N. Identification of Threats to Financial Institutions Economic Security as an Element of the State Financial Security Regulation // *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. Number 3. Volume 4. P. 80-87.

4. Ареф'єва О.В. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: монографія К.: НАУ, 2019. 342 с.

5. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102.

6. Гбур З.В. Основні функції держави у сфері забезпечення економічної безпеки. *Актуальні проблеми державного управління*. 2017. № 2. С. 16-24.

7. Мирончук В. М. Оцінка рівня фінансової безпеки в Україні / В. М. Мирончук, Ю. М. Паночішин. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. Вип. 13(2). С. 31-34.

Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_13_%282%29

8. Меркулов М.М.,В.І. Захарченко, Л.В. Ширяєва. Конкурентна розвідка у міжнародному бізнесі – Одеса: ОЛДІ-Плюс, 2021.- 272 с.

9. Інноваційно-інвестиційний клімат Українського Причорномор'я: стан і безпекоорієнтований розвиток: кол.

	<p>монографія/За ред. Меркулов М.М., Рига, Латвія: “Baltija Publishing”, 2019. 308 с.</p> <p>10. Інституційні зміни в світовому економічному просторі. Матеріали IV міжнародної наук.-пр. конф. «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки», Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017.-1 електрон. опт. диск (CD-ROM)</p> <p>11. Конституція України // Закони України – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.</p> <p>12. Матеріали офіційного сайту Національного інституту стратегічних досліджень. URL : http://www.niss.gov.ua.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>1. Дослідити публікації вітчизняних та зарубіжних вчених, у яких надаються пропозиції класифікації національних економічних інтересів за останні 5 років. Запропонувати власний підхід до їх систематизації та класифікації у графічній формі (схема). <u>Форма контролю: Усне опитування, презентація схеми.</u> <i>Написання рефератів.</i></p> <p>1. <i>Характеристика елементів структури механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки.</i></p> <p>2. <i>Методичне забезпечення оцінки рівня фінансово-економічної безпеки.</i></p> <p>3. <i>Комплексна оцінка фінансово-економічної безпеки.</i></p> <p>4. <i>Місце і роль фінансової розвідки в системі забезпечення стратегічного розвитку підприємства.</i></p>	<p>1. Zachosova N. Innovative approach in the estimatology of financial institutions economic security: possibilities of use in management and regulatory activity within the means of provision of the state financial security // Baltic Journal of Economic Studies. 2019. Number 2. Volume 5. P. 45-56.</p> <p>2. Zachosova N., Babina N. Diagnostics by Financial Regulators of Financial Institutions Preparedness to the Implementation of Economic Security Management // Baltic Journal of Economic Studies. 2018. Number 4. Volume 4. P.106-115.</p> <p>3. Zachosova N., Babina N. Identification of Threats to Financial Institutions Economic Security as an Element of the State Financial Security Regulation // Baltic Journal of Economic Studies. 2018. Number 3. Volume 4. P. 80-87.</p> <p>4. Арєф’єва О.В. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: монографія К.: НАУ, 2019. 342 с.</p> <p>4. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Арєф’євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102.</p> <p>6. Гбур З.В. Основні функції держави у</p>

	<p>сфері забезпечення економічної безпеки. <i>Актуальні проблеми державного управління</i>. 2017. № 2. С. 16-24.</p> <p>7. Мирончук В. М. Оцінка рівня фінансової безпеки в Україні / В. М. Мирончук, Ю. М. Паночішин // <i>Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство</i>. 2017. Вип. 13(2). С. 31-34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_13_%282%29</p> <p>8. Меркулов М.М., В.І. Захарченко, Л.В. Ширяєва. Конкурентна розвідка у міжнародному бізнесі – Одеса: ОЛДІ-Плюс, 2021.- 272 с.</p> <p>9. Інноваційно-інвестиційний клімат Українського Причорномор'я: стан і безпекоорієнтований розвиток: кол. монографія/За ред. Меркулов М.М., Рига, Латвія: “Baltija Publishing”, 2019. 308 с.</p> <p>10. Інституційні зміни в світовому економічному просторі. Матеріали IV міжнародної наук.-пр. конф. «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки», Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017.</p> <p>11. Конституція України // Закони України – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.</p> <p>12. Матеріали офіційного сайту Національного інституту стратегічних досліджень. URL : http://www.niss.gov.ua.</p>
--	---

Тема № 6. Поняття фінансово-економічної безпеки підприємництва.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (4 год.):</p> <p>1. Сутність фінансово-економічної безпеки підприємства.</p> <p>2. Система економічної безпеки підприємства та її методологічні засади. Політика і стратегія фінансово-економічної безпеки підприємства. Об'єкт та суб'єкти фінансово-економічної</p>	<p>1. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. <i>Забезпечення економічної безпеки підприємства через мотивацію персоналу до стратегічних змін. Проблеми економіки</i>. 2020. №4. С. 126-133</p> <p>2. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. <i>Економічний механізм підтримання фінансової безпеки підприємства через</i></p>

<p>безпеки підприємства.</p> <p>3. Фінансово-економічна безпека підприємництва в системі національної безпеки. Фінансово-економічна безпека підприємництва та її вплив на соціально-економічний розвиток держави. Завдання фінансово-економічної безпеки підприємництва у системі складових національної фінансово-економічної безпеки. Принципи системи фінансово-економічної безпеки підприємництва у контексті зміцнення безпеки економіки. Критерії та індикатори рівня фінансово-економічної безпеки підприємництва.</p> <p>4. Стратегія та механізми забезпечення економічної безпеки підприємництва. Моніторинг економічної безпеки підприємництва. Напрями посилення конкурентоспроможності як цільової функції економічної безпеки підприємництва.</p> <p>5. Податкова політика держави як чинник впливу на фінансово-економічну безпеку підприємництва. Система органів управління оподаткуванням у контексті формування фінансово-економічної безпеки підприємництва.</p>	<p>антикризове управління та реінжиніринг. <i>Вісник Хмельницького національного університету</i>. 2018. № 6 т.3 (264). С. 76-82</p> <p>3. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102.</p> <p>4. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ, ФОП Маслаков, 2020. 480 с.</p> <p>5. Герасименко О. М. Концептуальні основи ефективної інтеграції управління ризиками у процесі забезпечення економічної безпеки підприємств як складової фінансової безпеки держави // <i>Управлінський аспект забезпечення фінансової безпеки України : монографія / за ред. О. В. Черевка Черкаси : Чабаненко Ю.А. Черкаси, 2018. С. 85-103.</i></p> <p>6. Живко З. Б., Чернобай Л. І., Чернобай Д. А. Ідентифікування ризиків при мотивуванні персоналу підприємства. <i>Науковий вісник ЛьвДУВС. Серія економічна</i>. 2017. Вип. 2. С. 179-189.</p> <p>7. Занора В. О., Войтко С. В. Управління підприємствами: планування технологічних витрат, ризик-менеджмент, мотивування, прийняття управлінських рішень. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 224 с.</p> <p>8. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної безпеки підприємства в умовах трансформаційної економіки. <i>Економічний вісник Дніпровської політехніки</i>. 2020. №4 (72). С. 211-218</p> <p>9. Меркулов М.М., Байлюк Ю. Удосконалення інструмента фінансового планування під час перед планового дослідження інноваційно-інвестиційних проектів. Освіта, економіка управління: сучасний стан та інновації/Збірник наукових праць. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2019. Вип.3.-124 с., С.75-80</p> <p>10. Вовк О.М., Очеретяна С.М., Камишна С.Ю. Конкурентоспроможність авіатранспортних підприємств в умовах</p>
--	---

	<p>розвитку міжнародного авіаційного простору. Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 48. С. 31-35.</p> <p>11. Вовк О.М. Ковальчук А.М. Долгополова Ю.А. Закономірності розвитку транспортних підприємств в умовах структурних зрушень регіонів. Проблеми системного підходу в економіці. 2020. Вип. 3(77). С. 99-104.</p> <p>12. Вовк О.М. Управління розвитком системи економічної безпеки підприємства: теоретичне забезпечення. <i>Приазовський економічний вісник</i>. 2018, №6(11). С.120-124. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/25.pdf</p>
<p>Семінарське заняття (4 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система економічної безпеки підприємства та її методологічні засади. 2. Об'єкт та суб'єкти фінансово-економічної безпеки підприємства. 3. Фінансово-економічна безпека підприємництва та її вплив на соціально-економічний розвиток держави. 4. Завдання фінансово-економічної безпеки підприємництва у системі складових національної фінансово-економічної безпеки. 5. Передумови та чинники впливу та зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємництва. 6. Стратегічні інтереси держави у сфері забезпечення економічної безпеки підприємництва. 7. Організаційно-економічні заходи, спрямовані на зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності. 8. Податкова система України та її вплив на забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємництва. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Забезпечення економічної безпеки підприємства через мотивацію персоналу до стратегічних змін. <i>Проблеми економіки</i>. 2020. №4. С. 126-133 2. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Економічний механізм підтримання фінансової безпеки підприємства через антикризове управління та реінжиніринг. <i>Вісник Хмельницького національного університету</i>. 2018. № 6 т.3 (264). С. 76-82 3. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102. 4. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ, ФОП Маслаков, 2020. 480 с. 5. Герасименко О. М. Концептуальні основи ефективної інтеграції управління ризиками у процесі забезпечення економічної безпеки підприємств як складової фінансової безпеки держави. <i>Управлінський аспект забезпечення фінансової безпеки України</i> : монографія / за ред. О. В. Черевка Черкаси : Чабаненко Ю.А. Черкаси, 2018. С. 85-103. 6. Живко З. Б., Чернобай Л. І., Чернобай Д. А. Ідентифікування ризиків при мотивуванні персоналу підприємства. <i>Науковий вісник</i>

	<p><i>ЛьвДУВС. Серія економічна. 2017. Вип. 2. С. 179-189.</i></p> <p>7. Занора В. О., Войтко С. В. Управління підприємствами: планування технологічних витрат, ризик-менеджмент, мотивування, прийняття управлінських рішень. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 224 с.</p> <p>8. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної безпеки підприємства в умовах трансформаційної економіки. <i>Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2020. №4 (72). С. 211-218</i></p> <p>9. Меркулов М.М., Байлюк Ю. Удосконалення інструмента фінансового планування під час перед планового дослідження інноваційно-інвестиційних проєктів. Освіта, економіка управління: сучасний стан та інновації/Збірник наукових праць. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2019. Вип.3.124 с., С.75-80</p> <p>10. Вовк О.М., Очеретяна С.М., Камишна С.Ю. Конкурентоспроможність авіатранспортних підприємств в умовах розвитку міжнародного авіаційного простору. <i>Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 48. С. 31-35.</i></p> <p>11. Вовк О.М. Ковальчук А.М. Долгополова Ю.А. Закономірності розвитку транспортних підприємств в умовах структурних зрушень регіонів. Проблеми системного підходу в економіці. 2020. Вип. 3(77). С. 99-104.</p> <p>12. Вовк О.М. Управління розвитком системи економічної безпеки підприємства: теоретичне забезпечення. <i>Приазовський економічний вісник. 2018, №6(11). С.120-124.</i> URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/25.pdf</p>
<p>Завдання для самостійної роботи: Контрольні запитання:</p> <p>1. Багаторівнева система економічної безпеки підприємництва: суть та складові.</p> <p>2. Еволюція фінансово – економічної безпеки підприємництва: історичні аспекти та організаційно-правові основи становлення і розвитку в Україні.</p> <p>3. Фінансова безпека підприємництва: суть та місце в системі економічної безпеки держави.</p> <p>4. Соціальна політика та її вплив на економічну і</p>	<p>1. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Забезпечення економічної безпеки підприємства через мотивацію персоналу до стратегічних змін. <i>Проблеми економіки. 2020. №4. С. 126-133</i></p> <p>2. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Економічний механізм підтримання фінансової безпеки підприємства через антикризове управління та реінжиніринг. <i>Вісник Хмельницького національного університету. 2018. № 6 т.3 (264). С. 76-82</i></p>

фінансову безпеку підприємництва.

5. Особливості та оцінка рівня корпоративного управління в Україні

6. Особливості страхування бізнесу в Україні як основа забезпечення економічної безпеки підприємництва.

Написання рефератів.

1. Система фінансових інтересів підприємства як основа забезпечення його фінансово-економічної безпеки.

2. Характеристика елементів структури фінансово-економічної безпеки підприємства.

3. Взаємозалежність фінансової безпеки держави і підприємства.

3. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства

Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102.

4. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ, ФОП Маслаков, 2020. 480 с.

5. Герасименко О. М. Концептуальні основи ефективної інтеграції управління ризиками у процесі забезпечення економічної безпеки підприємств як складової фінансової безпеки держави // Управлінський аспект забезпечення фінансової безпеки України : монографія / за ред. О. В. Черевка Черкаси : Чабаненко Ю.А. Черкаси, 2018. С. 85-103.

6. Живко З. Б., Чернобай Л. І., Чернобай Д. А. Ідентифікування ризиків при мотивуванні персоналу підприємства. *Науковий вісник ЛьвДУВС. Серія економічна.* 2017. Вип. 2. С. 179-189.

7. Занора В. О., Войтко С. В. Управління підприємствами: планування технологічних витрат, ризик-менеджмент, мотивування, прийняття управлінських рішень. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 224 с.

8. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної безпеки підприємства в умовах трансформаційної економіки. *Економічний вісник Дніпровської політехніки.* 2020. №4 (72). С. 211-218

9. Меркулов М.М., Байлюк Ю. Удосконалення інструмента фінансового планування під час перед планового дослідження інноваційно-інвестиційних проектів. Освіта, економіка управління: сучасний стан та інновації/Збірник наукових праць. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2019. Вип.3.124 с., С.75-80

10. Вовк О.М., Очеретяна С.М., Камишна С.Ю. Конкурентоспроможність авіатранспортних підприємств в умовах розвитку міжнародного авіаційного простору. *Причорноморські економічні студії.* 2019. Вип. 48. С. 31-35.

11. Вовк О.М. Ковальчук А.М.

	<p>Долгополова Ю.А. Закономірності розвитку транспортних підприємств в умовах структурних зрушень регіонів. <i>Проблеми системного підходу в економіці</i>. 2020. Вип. 3(77). С. 99-104.</p> <p>12. Вовк О.М. Управління розвитком системи економічної безпеки підприємства: теоретичне забезпечення. <i>Приазовський економічний вісник</i>. 2018, №6(11). С.120-124. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/25.pdf</p>
--	---

Тема № 7. Правовий захист комерційної таємниці.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми правового захисту комерційної таємниці в Україні. 2. Правове регулювання захисту комерційної таємниці за кордоном. 3. Поняття та ознаки комерційної таємниці. Об'єкти та суб'єкти права власності на комерційну таємницю. 4. Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її елементи та складові. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Забезпечення економічної безпеки підприємства через мотивацію персоналу до стратегічних змін. <i>Проблеми економіки</i>. 2020. №4. С. 126-133 2. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Економічний механізм підтримання фінансової безпеки підприємства через антикризове управління та реінжиніринг. <i>Вісник Хмельницького національного університету</i>. 2018. № 6 т.3 (264). С. 76-82 3. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102. 4. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ, ФОП Маслаков, 2020. 480 с. 5. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної безпеки підприємства в умовах трансформаційної економіки. <i>Економічний вісник Дніпровської політехніки</i>. 2020. №4 (72). С. 211-218 6. Меркулов М.М., Байлюк Ю. Удосконалення інструмента фінансового планування під час перед планового дослідження інноваційно-інвестиційних проектів. Освіта, економіка управління:

	<p>сучасний стан та інновації/Збірник наукових праць. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2019. Вип.3. 124 с., С.75-80</p> <p>7. Вовк О.М., Очеретяна С.М., Камишна С.Ю. Конкурентоспроможність авіатранспортних підприємств в умовах розвитку міжнародного авіаційного простору. <i>Причорноморські економічні студії</i>. 2019. Вип. 48. С. 31-35.</p> <p>8. Вовк О.М. Ковальчук А.М. Долгополова Ю.А. Закономірності розвитку транспортних підприємств в умовах структурних зрушень регіонів. <i>Проблеми системного підходу в економіці</i>. 2020. Вип. 3(77). С. 99-104.</p> <p>9. Вовк О.М. Управління розвитком системи економічної безпеки підприємства: теоретичне забезпечення. <i>Приазовський економічний вісник</i>. 2018, №6(11). С.120-124. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/25.pdf</p>
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Об'єкти та суб'єкти права власності на комерційну таємницю. 2. Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її елементи та складові. Юридичне закріплення права підприємства на комерційну таємницю. 3. Допуск та доступ до комерційної таємниці. 4. Відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Забезпечення економічної безпеки підприємства через мотивацію персоналу до стратегічних змін. <i>Проблеми економіки</i>. 2020. №4. С. 126-133 2. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Економічний механізм підтримання фінансової безпеки підприємства через антикризове управління та реінжиніринг. <i>Вісник Хмельницького національного університету</i>. 2018. № 6 т.3 (264). С. 76-82 3. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102. 4. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ, ФОП Маслаков, 2020. 480 с. 5. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної безпеки підприємства в умовах трансформаційної економіки. <i>Економічний вісник Дніпровської політехніки</i>. 2020. №4 (72). С. 211-218 6. Меркулов М.М., Байлюк Ю.

	<p>Удосконалення інструмента фінансового планування під час перед планового дослідження інноваційно-інвестиційних проєктів. Освіта, економіка управління: сучасний стан та інновації/Збірник наукових праць. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2019. Вип.3.124 с., С.75-80</p> <p>7. Вовк О.М., Очеретяна С.М., Камишна С.Ю. Конкурентоспроможність авіатранспортних підприємств в умовах розвитку міжнародного авіаційного простору. <i>Причорноморські економічні студії</i>. 2019. Вип. 48. С. 31-35.</p> <p>8. Вовк О.М. Ковальчук А.М. Долгополова Ю.А. Закономірності розвитку транспортних підприємств в умовах структурних зрушень регіонів. <i>Проблеми системного підходу в економіці</i>. 2020. Вип. 3(77). С. 99-104.</p> <p>9. Вовк О.М. Управління розвитком системи економічної безпеки підприємства: теоретичне забезпечення. <i>Приазовський економічний вісник</i>. 2018, №6(11). С.120-124. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/25.pdf</p>
<p>Завдання для самостійної роботи: Практичне індивідуальне завдання: У <u>теоретичній частині</u> необхідно ґрунтовно дослідити одне із запропонованих теоретичних питань. У <u>аналітичній частині</u> зібрати необхідні статистичні дані для його розрахунку і, на основі розглянутої під час лекційних занять методики, розрахувати даний індикатор. Після проведених розрахунків необхідно проаналізувати тенденцію даного індикатора з позиції впливу на фінансову безпеку України, порівняти значення даного індикатора із значеннями аналогічного індикатора в країнах Європейського Союзу. Також, у разі виявлення загрозливих тенденцій, доцільно провести аналіз даної загрози, а також обґрунтувати шляхи покращення поточного стану.</p> <p>Теоретичне завдання: 1. В чому сутність податкової безпеки країни? На, що вона впливає? Обґрунтуйте відповідь.</p> <p>Аналітичне завдання: Показники зовнішньої заборгованості</p> <p><i>Написання рефератів.</i> 1. Завдання, об'єкти та методи управління</p>	<p>1. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В.</p> <p>3. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102.</p> <p>4. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ, ФОП Маслаков, 2020. 480 с.</p> <p>5. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної безпеки підприємства в умовах трансформаційної економіки. <i>Економічний вісник Дніпровської політехніки</i>. 2020. №4 (72). С. 211-218</p> <p>6. Меркулов М.М., Байлюк Ю. Удосконалення інструмента фінансового планування під час перед планового дослідження інноваційно-інвестиційних проєктів. Освіта, економіка управління: сучасний стан та інновації/Збірник наукових праць. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2019. Вип.3.124 с.,</p>

<p>фінансово-економічною безпекою. 2. Розробка стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки.</p>	<p>C.75-80 7. Вовк О.М., Очеретяна С.М., Камишна С.Ю. Конкурентоспроможність авіатранспортних підприємств в умовах розвитку міжнародного авіаційного простору. <i>Причорноморські економічні студії</i>. 2019. Вип. 48. С. 31-35. 8. Вовк О.М. Ковальчук А.М. Долгополова Ю.А. Закономірності розвитку транспортних підприємств в умовах структурних зрушень регіонів. <i>Проблеми системного підходу в економіці</i>. 2020. Вип. 3(77). С. 99-104.</p>
--	---

Тема № 8. Фінансово-економічна розвідка (економічне шпигунство).

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.): 1. Місце і роль фінансової розвідки в системі забезпечення стратегічного розвитку підприємств 2. Принципи фінансової розвідки 3. Джерела інформації фінансової розвідки та методи її збору</p>	<p>1. Zachosova N., Herasymenko O., Shevchenko A. Risks and Possibilities of the Effect of Financial Inclusion on Managing the Financial Security at the Macrolevel // <i>Investment Management and Financial Innovations</i>. 2018. Issue №4. Volume 15. P. 304-319. 2. Арєф'єва О.В., Ковальчук А. М. Забезпечення економічної безпеки підприємства через мотивацію персоналу до стратегічних змін. <i>Проблеми економіки</i>. 2020. №4. С. 126-133 3. Арєф'єва О.В., Ковальчук А. М. Економічний механізм підтримання фінансової безпеки підприємства через антикризове управління та реінжиніринг. <i>Вісник Хмельницького національного університету</i>. 2018. № 6 т.3 (264). С. 76-82 4. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства <i>Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Арєф'євої</i> Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102. 5. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ, ФОП Маслаков, 2020. 480 с. 6. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної</p>

	<p>безпеки підприємства в умовах трансформаційної економіки. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2020. №4 (72). С. 211-218</p> <p>7. Меркулов М.М., Байлюк Ю. Удосконалення інструмента фінансового планування під час перед планового дослідження інноваційно-інвестиційних проектів. Освіта, економіка управління: сучасний стан та інновації/Збірник наукових праць. – Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2019. – Вип.3.-124 с., С.75-80</p> <p>8. Вовк О.М., Очеретяна С.М., Камишна С.Ю. Конкурентоспроможність авіатранспортних підприємств в умовах розвитку міжнародного авіаційного простору. Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 48. С. 31-35.</p> <p>9. Вовк О.М. Ковальчук А.М. Долгополова Ю.А Закономірності розвитку транспортних підприємств в умовах структурних зрушень регіонів. Проблеми системного підходу в економіці. 2020. Вип. 3(77). С. 99-104.</p> <p>10. Вовк О.М. Управління розвитком системи економічної безпеки підприємства: теоретичне забезпечення. Приазовський економічний вісник. 2018, №6(11). С.120-124. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/25.pdf</p>
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансово-економічна розвідка як фактор у конкурентній боротьбі. 2. Методи шпигунства (методи збирання інформації). 3. Канали витікання інформації. 4. Технічні засоби і збирання розвідувальних даних. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zachosova N., Herasymenko O., Shevchenko A. Risks and Possibilities of the Effect of Financial Inclusion on Managing the Financial Security at the Macrolevel // Investment Management and Financial Innovations. 2018. Issue №4. Volume 15. P. 304-319. 2. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Забезпечення економічної безпеки підприємства через мотивацію персоналу до стратегічних змін. Проблеми економіки. 2020. №4. С. 126-133 3. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Економічний механізм підтримання фінансової безпеки підприємства через антикризове управління та реінжиніринг. Вісник Хмельницького національного

університету.2018. № 6 т.3 (264). С. 76-82

4. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102.

5. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ, ФОП Маслаков, 2020. 480 с.

6. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної безпеки підприємства в умовах трансформаційної економіки. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2020. №4 (72). С. 211-218

7. Меркулов М.М., Байлюк Ю. Удосконалення інструмента фінансового планування під час перед планового дослідження інноваційно-інвестиційних проєктів. Освіта, економіка управління: сучасний стан та інновації/Збірник наукових праць. – Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2019. – Вип.3.-124 с., С.75-80

8. Вовк О.М., Очеретяна С.М., Камишна С.Ю. Конкурентоспроможність авіатранспортних підприємств в умовах розвитку міжнародного авіаційного простору. Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 48. С. 31-35.

9. Вовк О.М. Ковальчук А.М. Долгополова Ю.А Закономірності розвитку транспортних підприємств в умовах структурних зрушень регіонів. Проблеми системного підходу в економіці. 2020. Вип. 3(77). С. 99-104.

10. Вовк О.М. Управління розвитком системи економічної безпеки підприємства: теоретичне забезпечення. Приазовський економічний вісник. 2018, №6(11). С.120-124. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/25.pdf

Завдання для самостійної роботи:*Написання рефератів.*

1. Місце і роль фінансової розвідки в системі забезпечення стратегічного розвитку підприємства.
2. Принципи фінансово-економічної розвідки.
3. Джерела інформації фінансово-економічної розвідки та методи її збору.

1. Zachosova N., Herasymenko O., Shevchenko A. Risks and Possibilities of the Effect of Financial Inclusion on Managing the Financial Security at the Macrolevel // Investment Management and Financial Innovations. 2018. Issue №4. Volume 15. P. 304-319.
2. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Забезпечення економічної безпеки підприємства через мотивацію персоналу до стратегічних змін. Проблеми економіки. 2020. №4. С. 126-133
3. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Економічний механізм підтримання фінансової безпеки підприємства через антикризове управління та реінжиніринг. Вісник Хмельницького національного університету. 2018. № 6 т.3 (264). С. 76-82
4. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102.
5. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ, ФОП Маслаков, 2020. 480 с.
6. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної безпеки підприємства в умовах трансформаційної економіки. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2020. №4 (72). С. 211-218
7. Меркулов М.М., Байлюк Ю. Удосконалення інструмента фінансового планування під час перед планового дослідження інноваційно-інвестиційних проектів. Освіта, економіка управління: сучасний стан та інновації/Збірник наукових праць. – Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2019. – Вип.3.-124 с., С.75-80
8. Вовк О.М., Очеретяна С.М., Камишна С.Ю. Управління розвитком системи економічної безпеки підприємства: теоретичне забезпечення. *Приазовський економічний вісник*. 2018, №6(11). С.120-124. URL:

http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/25.pdf

Тема № 9. Система захисту підприємства.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Забезпечення організації безпеки суб'єкта підприємництва 2. Стратегічні та тактичні заходи захисту підприємницьких структур 3. Стандартизація і сертифікація безпеки суб'єктів господарювання 4. Ділова розвідка - система забезпечення безпеки підприємництва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Забезпечення економічної безпеки підприємства через мотивацію персоналу до стратегічних змін. Проблеми економіки. 2020. №4. С. 126-133 2. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102. 4. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ, ФОП Маслаков, 2020. 480 с. 5. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної безпеки підприємства в умовах трансформаційної економіки. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2020. №4 (72). С. 211-218 6. Меркулов М.М., Байлюк Ю. Удосконалення інструмента фінансового планування під час перед планового дослідження інноваційно-інвестиційних проектів. Освіта, економіка управління: сучасний стан та інновації/Збірник наукових праць. – Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2019. – Вип.3.-124 с., С.75-80 7. Вовк О.М., Очеретяна С.М., Камишна С.Ю. Конкурентоспроможність авіатранспортних підприємств в умовах розвитку міжнародного авіаційного простору. <i>Причорноморські економічні студії</i>. 2019. Вип. 48. С. 31-35. 8. Вовк О.М. Ковальчук А.М. Долгополова Ю.А. Закономірності розвитку транспортних підприємств в умовах структурних зрушень регіонів. <i>Проблеми системного підходу в економіці</i>. 2020. Вип. 3(77). С. 99-104.

	<p>9. Вовк О.М. Управління розвитком системи економічної безпеки підприємства: теоретичне забезпечення. <i>Приазовський економічний вісник</i>. 2018, №6(11). С.120-124. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/25.pdf</p>
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні положення і класифікація заходів захисту. 2. Проблеми захисту підприємницької діяльності та організація захисту в Україні і в інших країнах. 3. Способи захисту від економічного шпигунства. Системи заходів забезпечення безпеки. 4. Програма захисту комерційної таємниці підприємства. 5. Технічні засоби захисту бізнесу. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Забезпечення економічної безпеки підприємства через мотивацію персоналу до стратегічних змін. <i>Проблеми економіки</i>. 2020. №4. С. 126-133 2. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Економічний механізм підтримання фінансової безпеки підприємства через антикризове управління та реінжиніринг. <i>Вісник Хмельницького національного університету</i>. 2018. № 6 т.3 (264). С. 76-82 3. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства <i>Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої</i> Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102. 4. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ, ФОП Маслаков, 2020. 480 с. 5. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної безпеки підприємства в умовах трансформаційної економіки. <i>Економічний вісник Дніпровської політехніки</i>. 2020. №4 (72). С. 211-218 6. Меркулов М.М., Байлюк Ю. Удосконалення інструмента фінансового планування під час перед планового дослідження інноваційно-інвестиційних проєктів. <i>Освіта, економіка управління: сучасний стан та інновації/Збірник наукових праць</i>. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2019. Вип.3.-124 с., С.75-80 7. Вовк О.М., Очеретяна С.М., Камишна С.Ю. Конкурентоспроможність авіатранспортних підприємств в умовах

	<p>розвитку міжнародного авіаційного простору. <i>Причорноморські економічні студії</i>. 2019. Вип. 48. С. 31-35.</p> <p>8. Вовк О.М. Ковальчук А.М. Долгополова Ю.А. Закономірності розвитку транспортних підприємств в умовах структурних зрушень регіонів. <i>Проблеми системного підходу в економіці</i>. 2020. Вип. 3(77). С. 99-104.</p> <p>9. Вовк О.М. Управління розвитком системи економічної безпеки підприємства: теоретичне забезпечення. <i>Приазовський економічний вісник</i>. 2018, №6(11). С.120-124. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/25.pdf</p>
<p>Завдання для самостійної роботи: Контрольні запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційно-економічні заходи попередження захоплення. 2. Стратегічні заходи, що використовують для протидії захоплення підприємницьких структур. 3. Пояснити суть захисту від рейдерства шляхом формування захищеної корпоративної структури; забезпечення ефективної безпеки за допомогою моніторингу поточної ситуації; мотивації, суміщеної з обмеженням повноважень, максимальної консолідації пакету акцій та встановлення і підтримки максимально можливої ціни на акції. 4. В чому полягає структуризація бізнесу. 5. Охарактеризуйте стратегічну PR-кампанію. 7. Тактичні заходи протидії рейдерству. 8. Зміст фіктивного банкрутства. 9. Здійсніть виділення етапів здійснення рейдерської атаки. 10. Сформулюйте джерела інформації юридичного і особистого характеру, що цікавлять рейдерів. <p><i>Написання рефератів.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бенчмаркінг як інструмент забезпечення фінансово-економічної безпеки. 2. Сутність і принципи антикризового управління фінансово-економічною безпекою. 3. Організаційне забезпечення фінансово-економічної безпеки. 4. Соціальна політика та її вплив на 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Забезпечення економічної безпеки підприємства через мотивацію персоналу до стратегічних змін. <i>Проблеми економіки</i>. 2020. №4. С. 126-133 2. Ареф'єва О.В., Ковальчук А. М. Економічний механізм підтримання фінансової безпеки підприємства через антикризове управління та реінжиніринг. <i>Вісник Хмельницького національного університету</i>. 2018. № 6 т.3 (264). С. 76-82 3. Вовк О.М., Борисюк І.О., Розвиток інтелектуального капіталу як конкурентної переваги підприємства. <i>Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія за заг. ред. О.В. Ареф'євої</i> Київ, НАУ, 2019. 342 с. С. 94-102. 4. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ, ФОП Маслаков, 2020. 480 с. 5. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної безпеки підприємства в умовах трансформаційної економіки. <i>Економічний вісник Дніпровської політехніки</i>. 2020. №4 (72). С. 211-218 6. Меркулов М.М., Байлюк Ю. Удосконалення інструмента фінансового планування під час перед планового дослідження інноваційно-інвестиційних проектів. <i>Освіта, економіка управління:</i>

<p><i>економічну і фінансову безпеку держави.</i></p> <p>5. <i>Соціальні критерії та індикатори оцінки фінансово-економічної безпеки людини.</i></p> <p>6. <i>Загрози фінансово-економічній безпеці людини: соціально-економічні наслідки для суспільства.</i></p> <p>7. <i>Стратегія соціально-економічного розвитку і фінансово-економічна безпека людини у контексті зміцнення економічної безпеки держави.</i></p>	<p>сучасний стан та інновації/Збірник наукових праць. – Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2019. – Вип.3.-124 с., С.75-80</p> <p>7. Вовк О.М., Очеретяна С.М., Камишна С.Ю. Конкурентоспроможність авіатранспортних підприємств в умовах розвитку міжнародного авіаційного простору. <i>Причорноморські економічні студії</i>. 2019. Вип. 48. С. 31-35.</p> <p>8. Вовк О.М. Ковальчук А.М. Долгополова Ю.А. Закономірності розвитку транспортних підприємств в умовах структурних зрушень регіонів. <i>Проблеми системного підходу в економіці</i>. 2020. Вип. 3(77). С. 99-104.</p> <p>9. Вовк О.М. Управління розвитком системи економічної безпеки підприємства: теоретичне забезпечення. <i>Приазовський економічний вісник</i>. 2018, №6(11). С.120-124. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/25.pdf</p>
--	---

Тематика рефератів:

1. Сутність фінансово-економічної безпеки та її підсистеми.
2. Фінансова безпека як основа економічної безпеки.
3. Взаємозалежність фінансової безпеки держави і підприємства.
4. Сутність, значення та місце бюджетної безпеки в системі фінансово-економічної безпеки держави.
5. Індикатори та загрози бюджетній безпеці.
6. Оцінювання бюджетної безпеки держави.
7. Податкова безпека: її сутність, значення та рівні.
8. Податковий ризик: сутність, види та методи його визначення.
9. Вплив тіньової економіки на податкову безпеку країни: макро- та мікроекономічний рівень.
10. Фінансово-економічна безпека грошово-кредитного ринку.
11. Фінансово-економічна безпека валютного ринку.
12. Фінансово-економічна безпека фондового ринку.
13. Місце, функції та роль страхового ринку в фінансово-економічному розвитку держави і території.
14. Безпека страхового ринку як складова фінансово-економічної безпеки держави.
15. Вплив державного регулювання на фінансово-економічну безпеку страхового ринку.
16. Характеристика елементів структури фінансово-економічної безпеки підприємства.
17. Фінансові ризики як деструктивні чинники впливу на фінансово-економічну безпеку.
18. Система фінансових інтересів підприємства як основа забезпечення його фінансово-економічної безпеки.
19. Характеристика елементів структури механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки.
20. Методичне забезпечення оцінки рівня фінансово-економічної безпеки.

21. Комплексна оцінка фінансово-економічної безпеки.
22. Місце і роль фінансової розвідки в системі забезпечення стратегічного розвитку підприємства.
23. Принципи фінансово-економічної розвідки.
24. Джерела інформації фінансово-економічної розвідки та методи її збору.
25. Завдання, об'єкти та методи управління фінансово-економічною безпекою.
26. Розробка стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки.
27. Бенчмаркінг як інструмент забезпечення фінансово-економічної безпеки.
28. Сутність і принципи антикризового управління фінансово-економічною безпекою.
29. Організаційне забезпечення фінансово-економічної безпеки.
30. Соціальна політика та її вплив на економічну і фінансову безпеку держави.
31. Соціальні критерії та індикатори оцінки фінансово-економічної безпеки людини.
32. Загрози фінансово-економічній безпеці людини: соціально-економічні наслідки для суспільства.
33. Стратегія соціально-економічного розвитку і фінансово-економічна безпека людини у контексті зміцнення економічної безпеки держави.

6. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Політика академічної доброчесності

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності ІДГУ». Наявність академічного плагиату в студентських доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

6. Проміжний і підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік питань для підготовки до екзамену

1. Зміст фінансово-економічної безпеки.
2. Основні принципи та критерії забезпечення фінансово-економічної безпеки.
3. Види фінансово-економічної безпеки.
4. Об'єкти та суб'єкти фінансово-економічної безпеки.
5. Предмет державної діяльності в галузі фінансово-економічної безпеки.
6. Елементи фінансово-економічної безпеки держави.

7. Основні складові фінансово-економічної безпеки держави.
8. Загрози фінансово-економічній безпеці та її індикатори.
9. Загрози фінансово-економічній безпеці держави.
10. Кількісна оцінка фінансово-економічної безпеки держави.
11. Національні фінансово-економічні інтереси та економічна безпека.
12. Сутність національних фінансово-економічних інтересів. Структура та класифікація національних фінансово-економічних інтересів.
13. Реалізація національних фінансово-економічних інтересів та економічна безпека.
14. Сутність та оцінка рівня фінансової безпеки держави.
15. Проблеми бюджетної, податкової та боргової безпеки.
16. Поняття валютної безпеки. Її індикатори та загрози. Стан валютної безпеки в Україні та шляхи її підвищення.
17. Стратегія фінансово-економічної безпеки.
18. Національні фінансово-економічні інтереси України та їх значення при створенні системи фінансово-економічної безпеки держави.
19. Система забезпечення фінансово-економічної безпеки країни.
20. Система фінансово-економічної безпеки підприємства та її методологічні засади.
21. Політика і стратегія фінансово-економічної безпеки підприємства.
22. Стратегія та механізми забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємництва.
23. Моніторинг фінансово-економічної безпеки підприємництва.
24. Напрями посилення конкурентоспроможності як цільової функції фінансово-економічної безпеки підприємництва.
25. Організаційно-економічні заходи, спрямовані на зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємницької діяльності.
26. Податкова політика держави як чинник впливу на фінансово-економічну безпеку підприємництва.
27. Проблеми правового захисту комерційної таємниці в Україні.
28. Правове регулювання захисту комерційної таємниці за кордоном.
29. Поняття та ознаки комерційної таємниці.
30. Об'єкти та суб'єкти права власності на комерційну таємницю.
31. Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її елементи та складові.
32. Юридичне закріплення права підприємства на комерційну таємницю.
33. Визначення відомостей, що складають комерційну таємницю підприємства.
34. Допуск та доступ до комерційної таємниці.
35. Правове регулювання порядку збереження комерційної таємниці при укладанні господарських договорів, веденні ділових переговорів.
36. Перевірка ділових партнерів.
37. Відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю.
38. Економічна розвідка як фактор у конкурентній боротьбі.
39. Організація та ефективність економічної розвідки.
40. Методи шпигунства (методи збирання інформації).
41. Дані про ділових партнерів та конкурентів.
42. Технічні засоби збирання інформації.
43. Загальні положення і класифікація заходів захисту.

44. Проблеми захисту підприємницької діяльності та організація захисту в розвинутих країнах.
45. Завдання забезпечення захисту підприємництва в Україні.
46. Служба фінансово-економічної безпеки підприємства.
47. Способи захисту від економічного шпигунства.
48. Комплексна система заходів захисту підприємництва.
49. Програма захисту комерційної таємниці підприємства.
50. Технічні засоби захисту бізнесу.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Результати навчання з освітніх компонентів оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою згідно табл. 1.

Таблиця 1.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
89-70	добре
51-69	задовільно
1-50	незадовільно

Загальна оцінка за курс виставляється за результатами поточного, проміжного та підсумкового контролю згідно табл. 2.

Таблиця 2.

Формування загальної оцінки за курс

Максимальна кількість балів	40 балів (поточний контроль) середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,4	10 балів (проміжний контроль) – середньозважений бал оцінок за теоретичні питання та/або практичні завдання, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,1	50 балів (підсумковий контроль) середньозважений бал оцінок за теоретичні питання та/або практичні завдання, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,5
Мінімальний пороговий рівень	20 балів (поточний контроль)	6 балів (проміжний контроль)	25 балів (підсумковий контроль)

Критерії оцінювання під час поточного контролю

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, а також результати самостійної та індивідуальної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних

досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» (http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/polozhennja_pro_porjadok_ocinjuvannja_rivnja_navchalnyh_dosjahnen_zi_zminamy-vid-28.08.2020-protokol-1.pdf)

Оцінювання роботи на семінарських заняттях, індивідуальної та самостійної роботи здійснюється за шкалою від «0» до «5». Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях приведені у табл. 3.

Таблиця 3.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання розв'язання задач представлено у табл. 4.

Критерії оцінювання розв'язання задач

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Розв'язання задачі є абсолютно вірним. Студент володіє знаннями методики здійснення розрахунків, вміє нестандартно підходити до розв'язання задач (вирішення ситуацій) та робити обґрунтовані висновки.
4 бали	Задача розв'язана вірно, але обґрунтування висновків є недостатнім
3 бали	Задача розв'язана вірно, але немає висновків та хід розв'язання задачі (вправи, ситуації) не подано.
2 бали	При розв'язанні задачі виявлені неточності, помилки в розрахунках.
1 бал	Практичне завдання розв'язане невірно.
0 балів	Не було спроби розв'язати задачу

Здобувач вищої освіти має бути оцінений не менш як з 70% семінарських занять, передбачених навчальним планом. У випадку, якщо здобувач вищої освіти не був оцінений з відповідної кількості занять, він отримує 0 балів за кожне заняття, з якого мав бути оцінений. При цьому здобувачу вищої освіти може бути зараховано виконання індивідуальних завдань за певне заняття якщо він не був оцінений за результатами проведення семінарського заняття.

Основними видами індивідуальних завдань є: підготовка доповідей, рефератів; розв'язування задач, вирішення ситуаційних завдань тощо.

Оцінювання доповіді (реферату) здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела, якісна презентація результатів власного дослідження.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання. Разом з тим здобувач освіти може запропонувати свою тему доповіді (реферату) у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Окрім цього у якості виконання індивідуального завдання здобувачу вищої освіти може бути зараховано проходження онлайн-курсів (у відповідності до змісту навчальної дисципліни) на платформах EdEra, Coursera, Prometheus та інших. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «10». Загальна оцінка за модульну контрольну роботу є середнім арифметичним оцінок за кожне питання/завдання, яка переводиться за 100 бальною шкалою та множиться на коефіцієнт 0,1. Критерії оцінювання теоретичних та практичних завдань, які включено до проміжного контролю, наведено у табл. 3-4. У разі, якщо здобувач вищої освіти за проміжний контроль отримав менше ніж 6 балів, то він вважається таким, що не склав проміжний контроль. У графі «проміжний контроль» виставляється 0 балів.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Семестрові іспити в усній формі проводяться за білетами. Екзаменаційний білет містить два теоретичних питання і одну задачу. Критерії оцінювання теоретичних та практичних завдань, які входять до підсумкового контролю, наведено у табл. 3-4.

Результат екзаменаційного контролю визначається як середнє арифметичне оцінок (середньозважений бал) студента, що він отримав за кожне з питань (завдань) екзаменаційного білета. Цей бал переводиться за 100-бальною шкалою, а визначений показник множиться на ваговий коефіцієнт 0,5 та округлюється до цілого. Якщо здобувач вищої освіти отримав недостатню кількість балів з поточного контролю (менше 20 балів) або не склав проміжний контроль, він не допускається до складання семестрового екзамену, а у відомості обліку успішності виставляється оцінка «незадовільно».

У разі, якщо здобувач вищої освіти за екзамен отримав середньозважений бал менше, ніж 2,75, то він вважається таким, що не склав екзамен. У графі «підсумковий контроль» виставляється 0 балів.

Здобувачі, які не з'явилися на контрольні заходи, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку (0 балів за 100-бальною шкалою).

Критерії оцінювання при організації освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання

У разі проведення освітнього процесу у дистанційному режимі, порядок його організації регулює «Положення про організацію освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті» (<http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/polozhennja-pro-orhanizaciju-osv.-procesu-iz-zast.-tehnolohij-dyst.-navch.-2020.pdf>).

Дистанційний режим навчання передбачає проведення навчальних занять, контрольних заходів та самостійної роботи здобувачів відповідно до робочої програми навчальної дисципліни.

Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу під час синхронного режиму навчання може здійснюватися через онлайн-платформи проведення відео конференцій Google Meet або Zoom.

Поточний контроль результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється під час проведення дистанційних занять, а також шляхом оцінювання самостійних індивідуальних і групових завдань, що виконуються здобувачами освіти в електронній формі та надсилаються до системи підтримки дистанційного навчання (LMS Moodle або Google Classroom).

Завдання проміжного контролю виконуються здобувачами освіти в електронній формі та надсилаються до системи підтримки дистанційного навчання (LMS Moodle або Google Classroom), які оцінюються за поданим вище алгоритмом.

Підсумковий екзаменаційний контроль під час дистанційного формату навчання проводиться у комбінованій формі у синхронному режимі у формі співбесіди. Під час співбесіди студенту пропонується надати відповідь на три питання та розв'язати одне практичне завдання. Орієнтовний перелік питань до співбесіди наводиться у електронному курсі дисципліни, що розміщено на платформах LMS Moodle або Google Classroom. Прикладами практичних завдань можуть слугувати подані у силабусі типові завдання для розв'язання на семінарських (практичних, лабораторних заняттях) та самостійної роботи. З метою дотримання принципів академічної доброчесності та прозорості під час визначення певних питань та завдань у ході співбесіди застосовується ІТ технології, зокрема, генератор випадкових чисел (<https://generator-online.com/numbers>).

Під час співбесіди здобувач вищої освіти має надати відповіді на поставлені питання та пояснити розв'язання практичного завдання, які обираються рандомно охоплюють різну тематику навчальної дисципліни й спрямовані на оцінювання запланованих результатів навчання.

Підсумковий бал за екзаменаційну відповідь здобувача вищої освіти є середнім арифметичним оцінок за кожне питання (завдання), переведеним за 100-бальною шкалою з коефіцієнтом 0,5.

Викладач

_____
(підпис)

Меркулов М.М.
(ПІБ)

Затверджено на засідання кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю

Протокол № 1 від 01 вересня 2022р.

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

Метіль Т.К.
(ПІБ)